

Ministarstvo poljoprivrede
Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane

Sigurnost hrane - Aktualnosti

**XI. konferencija o sigurnosti i kvaliteti hrane
29.05.2017. - 31.05.2017., Opatija, Hrvatska**

Sadržaj

- Zakonodavstvo
 - Statistika proizvodnih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla
 - Poboljšanje sigurnosti hrane na tržištu
 - Usklađenost sa standardima – rezultati uzorkovanja na kriterij sigurnosti hrane životinjskog podrijetla
 - RASFF sustav obavijesti
-

Zakonodavstvo

- Zaštita zdravlja ljudi u svakoj fazi postupka proizvodnje i distribucije hrane prioritet je javnog zdravstva i gospodarstva u cjelini.
 - Svrha politike sigurnosti hrane jest osigurati da građani konzumiraju sigurne proizvode, a prehrambenoj industriji omogućiti djelovanje pod najboljim mogućim uvjetima.
 - Tri su opća cilja:
 - Osigurati sigurnost hrane i hrane za životinje
 - Osigurati visoku razinu zdravlja i dobrobiti životinja te zaštite biljaka
 - Osigurati primjerene i transparentne informacije o podrijetlu, sastavu/označavanju i uporabi proizvoda
 - RH dio je jedinstvenog EU tržišta te je zakonodavstvo EU direktno primjenjivo i u Hrvatskoj
-

Zakonodavstvo

- Kako bi se potakla gospodarska aktivnost malih subjekata u poslovanju s hranom te povećala njihova konkurentnost na tržištu Republika Hrvatska je koristeći derogacije dozvoljene tzv. „Higijenskim paketom” EU Uredbi donijela nacionalni propis: „Pravilnik o mjerama prilagodbe zahtjevima propisa o hrani za hranu životinjskog podrijetla“ (NN 51/15), koji je odobren od strane Europske komisije i svih zemalja EU članica.
 - Pravilnik definira kapacite za male objekte, minimalne, prilagođene uvjete koje takvi objekti trebaju ispunjavati u pogledu izgradnje i opreme, broja prostora i/ili prostorija, omogućuje obavljanje različitih faza proizvodnje u istoj prostoriji pod odgovarajućim uvjetima (primjerice, uz vremensko odvajanje radnji) itd.
 - hrana proizvedena u ovakvim objektima može se stavljati na tržište cijele EU, a ovi, znatno olakšani uvjeti omogućuju jeftinije i lakše poslovanje, bolju konkurentnost a time i održivost malim subjektima u poslovanju s hranom. Ujedno otvarajući mogućnost korištenja mjera iz Programa ruralnog razvoja za manje subjekte u poslovanju s hranom prije svega u ulaganja usmjerena na preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda odnosno proizvoda s dodanom vrijednosti.
 - Koristeći mjere prilagodbe do sada je u RH odobreno 64 objekta za proizvodnju hrane životinjskog podrijetla što ukazuje na korisnost i široku prihvaćenost ovog propisa.
-

Statistika odobrenih objekata

- Istekom prijelaznog perioda za prilagodbu EU nesukladnih objekata (30. 06. 2016.) u RH više nema EU nesukladnih objekata u poslovanju s hranom.

Odobreni objekti u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla
na dan 25.05.2017.

OBJEKTI - AKTIVNOSTI	TRAJNO RJEŠENJE	UVJEINO RJEŠENJE	FLEXIBILITY	TOTAL
KLAONICE (crveno meso)	98	4	10	102
RASJEKAVAONE, PRERADE	115	3	12	118
PRERADE	89	10	17	99
MLJEVENO MESO, MESNI PRIPRAVCI	1	4	2	5
KLAONICE (PERAD)	34	1	4	35
DIVLJAČ	19	1		20
SKLADIŠTA	224	10		234
JAJA	65	1	3	66
PRERADA JAJA	3	0		3
MLIJEKO	56	3	9	59
RIBA	130	2	3	132
ŠKOLJKE	40	0	4	40
PUŽEVI	1	0		1
MED	23	0		23
KOLAGEN	4	0		4
	902	39	64	941

Zakonodavstvo

Smanjenje otpada od hrane

- Procjenjuje se da u EU oko 30% proizvedene hrane bude uništeno ili propadne prije nego što dođe do potrošača. Na razini Europske unije ova je tema uključena u tzv. paket kružnog gospodarstva, odnosno paket propisa o otpadu, te je tema od posebnog interesa za EU.
 - Hrvatska je na nacionalnoj razini već učinila iskorak donošenjem Pravilnika o doniranju hrane i hrane za životinje (NN 119/15) te će u predstojećem periodu koristeći iskustva iz primjene pravilnika te preporuka i radnih dokumenata tijela EU komisije nastaviti aktivnosti vezane uz doniranje kako bi se postigao konačni cilj smanjenja otpada od hrane.
-

Poboljšanje sigurnosti hrane na tržištu

- Biološke, kemijske, fizikalne opasnosti u hrani predstavljaju ozbiljan rizik za javno zdravlje ukoliko se ne slijede postupci higijene hrane. Poznat je primjer prošlogodišnjeg obolijevanja ljudi u više zemalja članica uzrokovanog *Salmonellom* iz konzumnih jaja velikog europskog proizvođača jaja.
 - Kako bi se zemlje članice zaštitile od ovih rizika, EU zakonodavstvo zahtjeva sveobuhvatni i usklađeni pristup higijeni hrane od polja do stola.
 - Najveća je odgovornost za sigurnost hrane koju stavljaju na tržište na subjektima u poslovanju s hranom koji proizvode i prodaju hranu.
 - EU je još 2008. propisala programe kontrole Salmonelle za jata peradi u svim državama članicama koje provodi i RH. Tim se programima osigurava poduzimanje primjerenih i učinkovitih mjera za otkrivanje i kontrolu Salmonelle te drugih zoonotskih bakterija u svim relevantnim fazama proizvodnog lanca. Preventivne mjere na razini primarne proizvodnje od posebne su važnosti kako bi se smanjila pojavnost rizika u hrani u kasnijim fazama proizvodnog lanca.
-

Poboljšanje sigurnosti hrane na tržištu

- Uz programe kontrole na razini primarne proizvodnje nadležna inspekcija provodi i druge mjere kontrole duž cijelog lanca od polja do stola (tijekom klanja, prerade, distribucije, maloprodaje i pripreme hrane) koje uključuju i uzorkovanje hrane. Po svakom nesukladnom nalazu službenog uzorka hrane inspekcija poduzima zakonom propisane mjere.
 - U svrhu kontrole hrane na tržištu na razini nadležnih tijela (ministarstva zdravstva i ministarstva poljoprivrede) donose se godišnji planovi službenih kontrola koji obuhvaćaju i planove uzorkovanja hrane i hrane za životinje kako na graničnim postajama prilikom uvoza tako i na tržištu.
 - Postupcima samokontrole subjekta u poslovanju s hranom te provedbom službenih kontrola nadležnih tijela rizici u hrani primjereno se kontroliraju i drže pod kontrolom.
-

Rezultati uzorkovanja hrane životinjskog podrijetla na kriterij sigurnosti hrane u 2016 godini

KATEGORIJA HRANE	PARAMETAR PRETRAŽIVANJA	POSTOTAK POZITIVNIH UZORAKA
Mljeveno meso i mesni pripravci od drugih vrsta osim peradi	<i>Salmonella</i> spp.	1,8%
Trajni mesni proizvodi	<i>Salmonella</i> spp.	0
	<i>Listeria monocitogenes</i>	1,8%
Svježe meso peradi	<i>Salmonella</i>	<i>S. enteritidis</i> = 0,6 %
Mljeveno meso, strojno otkoštено meso, mesni pripravci i mesni proizvodi od mesa peradi	<i>Salmonella</i> spp.	6,3 %
Proizvodi ribarstva - riba	<i>Listeria monocitogenes</i>	0
	Histamin	0
Proizvodi ribarstva - školjkaši	<i>Salmonella</i> spp.	0
	biotoksini (DSP, PSP, ASP)	0
	<i>E. coli</i>	6,9%
Sirovo mlijeko	<i>Listeria monocitogenes</i>	9,3 %
Mliječni proizvodi (sirevi, maslac, vrhnje, mlijeko u prahu, sladoled)	<i>Salmonella</i> spp.	0
	<i>Listeria monocitogenes</i>	1,15%
	Stafilokokni enterotoksin	0

Obavješćavanje javnosti o nesukladnostima

- Ukoliko se zdravstveno neispravna hrana nalazi na tržištu i dostupna je potrošačima poduzimaju se mjere povlačenja hrane s tržišta i njen javni opoziv od potrošača.
 - Inspekcijski nadzor nakon zaprimljenog pozitivnog laboratorijskog nalaza prioritetan je u inspekcijskom postupanju.
 - O nesukladnim rezultatima analiza službenog uzorkovanja hrane koja je na tržištu obavještava se javnost putem službenih obavijesti za potrošače na mrežnim stranicama Hrvatske agencije za hranu.
 - Također i u svim ostalim slučajevima i ukoliko hrana nije stavljena na tržište, odnosno nije došla do potrošača, po nesukladnom nalazu poduzimaju se zakonom propisane inspekcijske mjere.
 - Ukoliko se nesukladna hrana (npr. mesni pripravak u kojem je utvrđena *Salmonella spp.*) nalazi pod kontrolom subjekta u poslovanju s hranom i nije dospjela do krajnjeg potrošača, u inspekcijskom nadzoru, naređuje se povlačenje hrane, a obavijest o povlačenju javno se ne objavljuje ukoliko subjekt u poslovanju s hranom može dokazati da hrana nije dospjela do krajnjeg potrošača te da je subjekt odmah, odnosno najkasnije unutar 24 sata obavijestio sve svoje kupce o povlačenju proizvoda te načinu zbrinjavanja i postupanja s nesukladnom hranom.
-

Obavješćavanje javnosti o nesukladnostima

- Obavijesti za potrošače vezane uz utvrđenu prisutnost *Salmonella spp.* u svježem mesu peradi (svježem mesu rasplodnih jata *Gallus gallus*, kokoši nesilica, brojlera i jata pura za rasplod i tov) objavljuju se samo za uzorke pozitivne na ciljane serotipove kontrole *Salmonella* u svježem mesu peradi na EU razini (*Salmonella enteritidis* i/ili *Salmonella typhimurium*, sukladno kriteriju sigurnosti hrane iz Uredbe 2073/2005 o mikrobiološkim kriterijima za hranu).
 - Inspeksijski nadzor u objektu obavlja se po svakom nalazu *Salmonella spp.* u svježem mesu peradi, a odluka o povlačenju i/ili opozivu proizvoda donosi se ukoliko se radi o serotipu propisanom Uredbom 2073/2005 (*S. enteritidis* i *S. typhimurium*).
 - U konkretnom slučaju utvrđivanja *S. infantis* i drugih serotipova *Salmonella* u svježem mesu peradi osim onih propisanih Uredbom 2073/2005 mjere povlačenja i opoziva proizvoda s tržišta se ne poduzimaju.
 - Kontrolu povlačenja proizvoda živ. podrijetla veterinarska inspekcija obavlja u odobrenom objektu (proizvodnom pogonu, distributivnom skladištu, idr), a sanitarna inspekcija sukladno podjeli nadležnosti obavlja reprezentativan broj kontrola povlačenja proizvoda iz maloprodaje sukladno dostavljenoj distributivnoj listi i količinama hrane distribuirane u maloprodaju. O rezultatima provedenih kontrola sanitarna i veterinarska inspekcija kontinuirano razmjenjuju informacije i prema potrebi dogovaraju dodatne kontrole i postupke.
-

Obavješćavanje javnosti o nesukladnostima

- Kako bi nadležno tijelo zemlje podrijetla proizvoda bilo obaviješteno o utvrđenoj nesukladnosti RH razmjenjuje informacije o utvrđenim nesukladnostima putem iRASFF sustava. Paralelno sa slanjem informacija kroz iRASFF, objavljuje se i obavijest za potrošače.
 - Obavijesti za potrošače vezane uz prisutnost patogenih mikroorganizama, njihovih metabolita ili toksina koji nisu obuhvaćeni Prilogom I. Uredbe (EZ) br. 2073/2005, a koji mogu predstavljati rizik za zdravlje ljudi objavljuju se ukoliko mjera upravljanja rizikom od strane tijela nadležnog za provedbu službenih kontrola uključuje i mjeru opoziva proizvoda koja je donesena uzevši u obzir procjenu rizika Hrvatske agencije za hranu ali i druge čimbenike nužne za primjenu proporcionalnih mjera upravljanja rizikom (npr. uobičajene uvjete u kojima potrošač uzima hranu, informacije koje su date potrošaču, uključujući podatke na naljepnici i druge informacije dostupne potrošaču u pogledu izbjegavanja specifičnih štetnih djelovanja neke određene hrane ili kategorije hrane na zdravlje ljudi).
-

RASFF obavijesti u 2016/17

- U 2016 godini uz Hrvatsku su bile vezane 82 obavijesti. Od toga je 28 obavijesti upućeno iz RH u iRASFF, a 54 obavijesti o nesukladnoj hrani, hrani za životinje, materijalima koji dolaze u kontakt sa hranom distribuiranih na tržište RH smo zaprimili iz iRASFF sustava.
 - HR RASFF obavijesti ograničenih samo na hrvatsko tržište bilo je ukupno 11.
 - do sada u 2017. smo imali:
 - 18 obavijesti kroz iRASFF (iz EU)
 - 14 obavijesti kroz HR RASFF
-

